

CZU:343.621

MODELE DE INCRIMINARE A AVORTULUI ILEGAL ÎN LEGISLAȚIA DIFERITELOR STATE

Radion COJOCARU,

doctor în drept, conferențiar universitar,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova

Alexandru CICALA,

doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova

În acest articol este abordată infracțiunea de provocare ilegală a avortului prin prisma studiului comparativ, a cărei esență constă în determinarea unor elemente identice sau divergente ale fenomenului prin compararea și analiza critică a Codurilor penale a diferitelor țări, prioritate acordându-se legislațiilor penale din spațiul CSI și UE. În baza metodei comparative autorul formulează concluzii și constatări pertinente privind politica penală incriminatoare și regimul sancționator aplicabil pentru comiterea avortului ilegal în diferite legislații penale, fapt ce constituie o sursă serioasă de inspirație pentru legiuitorul nostru în demersul dedicat perfecționării normelor penale.

Cuvinte-cheie: avort, avort ilegal, avort criminal, întreruperea ilegală a sarcinii, făt, viață intrauterină, viață extrauterină, femeie însărcinată.

MODELS OF ILLEGAL ABORTION INCRIMINATION IN THE LEGISLATION OF DIFFERENT STATES

Radion COJOCARU,

associate professor, PhD,
Academy “Stefan cel Mare” of MIA of the Republic of Moldova

Alexandru CICALA,

PhD student, Academy “Stefan cel Mare” of MIA of the Republic of Moldova

This article is addressed to the offense of illegal abortion challenge through comparative study, the essence of which is to determine similar elements or divergent phenomena by comparing and critically analyzing the Criminal Codes of different countries, giving priority to criminal legislation in the Community of Independent States and the European Union. Based on the comparative method, the author formulates pertinent conclusions and observations on incriminating criminal policy and the sanctioning regime applicable to committing illegal abortion in criminal laws of different states, which is a serious source of inspiration for our legislator in the process of improving criminal standards.

Keywords: abortion, criminal abortion, unlawful interruption of pregnancy, fetus, intrauterine life, extrauterine life, pregnant woman.

Introducere. Esența comparatismului constă în contrapunerea diferitor instituții, entități și norme juridice ce aparțin diferitor state cu scopul de a stabili asemănările și deosebirilor dintre acestea, iar utilizarea pe scară largă a elementelor de drept penal comparat permite dezvoltarea politicilor penale naționale.

După cum se afirmă pe drept cuvânt în doctrina penală de referință, dreptul comparat are următoarele funcții: de cunoaștere a dreptului național; funcția normativă; funcția științifică; funcția de a contribui la uni-

ficarea legislațiilor și funcția de a fixa reguli comune dintr-o realitate juridică foarte diversă.

Mai cu seamă în procesul de legiferare metoda comparatistă are o importanță covârșitoare, fiind un factor decisiv pentru dezvoltarea dreptului penal național. Pe de o parte, cunoașterea elementelor de drept penal comparat permite îmbogățirea dreptului național prin perfecționarea normelor penale în sensul preluării unor instituții juridice sau modelării cadrului incriminator. Pe de altă parte, această metodă de cunoaștere

nu permite preluarea mecanică a unor reglementări care nu sunt conforme nevoilor naționale, specificului și particularităților țării respective.

Metodele și materialele aplicate. În procesul elaborării acestui articol ca metodă de bază de cercetare științifică a avortului ilegal a fost utilizată metoda comparativă de studiere a dreptului penal. În calitate de metode adiacente au fost utilizate metoda logică și metoda clasificării. La aplicarea metodei comparativiste de studiere a infracțiunii de provocare ilegală a avortului se va lua în calcul, fără doar și poate, conjunctura istorică în care s-a dezvoltat R. Moldova ca stat independent și suveran. Astfel, evoluția incriminării infracțiunii de provocare ilegală a avortului în legislația penală națională a fost influențată în mod direct de legislația sovietică. De fapt, acest lucru este unul firesc întrucât RSSM a fost o republică unională a URSS. Plecând de la aceste realități istorice incontestabile, în continuare ne vom opri la studiul legislațiilor din fostul spațiu ex-sovietic referitor la infracțiunea ce formează obiect de preocupare în prezentul studiu, urmând ca mai apoi să trecem în revistă și legislațiile penale ale altor state, acordând prioritate celor din spațiul UE.

Conținut de bază. În C.pen. al Republicii Azerbaidjan, infracțiunea de provocare ilegală a avortului își are sediul normativ la art. 141. Textului de lege, comparativ cu legislația R. Moldova prevede răspunderea penală pentru două modalități normative de comitere a infracțiunii. Astfel, la art. 141 alin. (1) C.pen. al R. Azerbaidjan este consacrată fapta de *provocare ilegală a avortului în afara instituțiilor medicale*. Se pedepsește o asemenea faptă cu amendă în mărime de până la două sute de salarii minime sau cu privare de libertate pe un termen de până la 1 an. La art. 141 alin. (2) C.pen. al R. Azerbaidjan este incriminată fapta de *provocare ilegală a avortului de către o persoană care nu are studii medicale speciale*. Pedepsă prevăzută pentru această modalitate normativă de comitere a

infracțiunii este amendă de până la 300 de salarii minime sau muncă în folosul comunității de la 80 până la 200 de ore ori muncă corecțională de până la 1 an [1, p. 163-164].

Se poate lesne observa că legiuitorul azerbaidjean individualizează răspunderea penală pentru aceste două modalități de comitere a infracțiunii, fapt ce rezultă din înseși regimul sancționator diferențiat aplicabil pentru comiterea lor.

La art. 141 alin. (3) C.pen. al R. Azerbaidjan este dozată răspunderea penală pentru faptele consacrate la alin. (1) sau (2), care au provocat victimei vătămarea gravă a integrității corporale, iar la alin.(4) – decesul acesteia [1, p. 164].

Un model similar de incriminare a faptei analizate este consacrat și în legislația penală a R. Kazahstan. La art. 117 alin. (1) C.pen. este consacrată răspunderea penală pentru *provocarea avortului de către o persoană care nu are studii medicale corespunzătoare profilului*, iar la alin. (2) al aceluiași articol pentru *provocarea ilegală a avortului de către o persoană care are studii medicale corespunzătoare profilului*. Nu este clară rațiunea individualizării legale a pedepsei penale pentru modalitățile normative de provocare ilegală a avortului descrise *supra*, întrucât sancțiunea penală aplicată pentru comiterea acestor două fapte este practic identică [2, p. 143-162].

La art. 117 alin. (3) C.pen. al R. Kazahstan se prevede forma agravată a infracțiunii care constă în *săvârșire faptei de o persoană condamnată anterior pentru o asemenea infracțiune*, iar la – alin. (4) dacă faptele descrise la alin.(1) și (2) *au cauzat din imprudență decesul persoanei sau vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății* [2, p. 144].

În C. pen. al Georgiei incriminarea este situată la art. 133. Spre deosebire de celelalte norme incriminatorii ale statelor sus-menționate, legea penală georgiană nu indică asupra modalităților normative de comitere a infracțiunii. Astfel, art. 133 alin. (1) are ur-

mătorul conținut *avortul ilegal* se pedepsește cu amendă sau muncă în folosul comunității pe un termen de până la două sute de ore ori muncă corecțională de la 1 an până la 2 ani [3].

Se poate lesne observa că norma incriminatoare are un caracter simplu, punctându-se doar asupra caracterului ilegal al avortului, fără a indica și cazurile efective în care acesta devine ilegal. Sarcina revine în acest caz actelor normative din domeniu care reglementează legalitatea desfășurării acestei intervenții cu caracter medical.

Potrivit art. 133 alin. (2) C. pen. al Georgiei, fapta este sancționată mai aspru atunci când *este comisă de o persoană anterioară condamnată pentru comiterea unei asemenea fapte sau care a atras după sine pierderea capacității de reproducere sau ale urmări grave*. Sancțiunea aplicabilă în acest caz este limitarea de libertate de până la 3 ani sau arest de până la 3 luni ori privarea de libertate de până la 3 ani cu interdicția desfășurării anumitor activități sau de a ocupa anumite funcții de până la 3 ani [3].

În sfârșit, potrivit art. 133 alin. (3) C. pen. al Georgiei *avortul ilegal care a provocat moartea persoanei* se pedepsește cu privarea de libertate de până la 5 ani și interzicerea ocupării anumitor funcții sau desfășurării anumitor activități de până la 3 ani [3].

La incriminarea avortului ilegal legiuitorul belorus face o diferențiere netă de pericil dintre avortul ilegal săvârșit de către o persoană care are studii medicale corespunzătoare profilului și avortului ilegal săvârșit de către o persoană care nu are asemenea studii. Astfel, potrivit art. 156 alin. (1) al C. pen. al Belorusiei se incriminează fapta de *provocarea ilegală a avortului săvârșită de către un medic care are studii medicale corespunzătoare profilului*, iar conform alin. (2) – *provocarea ilegală a avortului de către o persoană care nu are studii medicale corespunzătoare profilului* [4, p. 222. 420].

Regimul sancționator este mai aspru pentru avortul ilegal comis de către o per-

soană care nu are studii medicale corespunzătoare. Astfel, fapta descrisă la art. 156 alin. (1) C. pen. al Belorusiei se sancționează cu amendă sau cu privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități, iar cea descrisă la alin. (2) – cu amendă sau limitarea libertății pe un termen de până la 2 ani ori privarea de libertate pe același termen cu interzicerea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități [4, p. 222 - 223].

În conformitate cu art. 156 alin. (3) C. pen. al Belorusiei, acțiunile descrise la alin. (1) sau (2) se pedepsesc cu privare de libertate pe un termen de până la 5 ani și cu privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități, *dacă acestea au provocat după sine decesul femeii sau vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății din imprudență* [4].

În C.pen. al Federației Ruse, fapta de avort ilegal este incriminată la art. 123 cu denumirea marginală de *provocarea ilegală a întreruperii artificiale a sarcinii*. În esență fapta presupune *provocarea întreruperii artificiale a sarcinii de către o persoană care nu are studii medicale corespunzătoare profilului*. Fapta se pedepsește cu amendă de până la 80 000 de ruble sau în mărime salariului sau a altor venituri obținute în ultimele șase luni ori cu muncă obligatorie de până la 80 de ore sau cu muncă forțată de până la 2 ani. La alin. (3) este agravată *răspunderea penală dacă fapta a provocat după sine decesul victimei sau o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății*. În acest caz fapta se sancționează cu muncă forțată de până la 5 ani sau cu privare de libertate de până la 5 ani, în ambele cazuri cu sau fără privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate de până la 3 ani [5].

Un regim sancționator identic celui aplicat de legislația penală belorusă din domeniu este conceput și de legislația penală a R. Kirghize. Astfel, la art. 116 alin. (1) C.pen. kirghiz este incriminată fapta de *provocarea ilegală a avortului săvârșit de o persoană*

care are studii medicale corespunzătoare care se pedepsește cu amendă în mărime de la 50 până la 100 de indici ale salariului mediu, iar la alin. (2) – de către o persoană care nu are asemenea studii, pedepsită de la 150 până la 200 de indici ale salariului mediu sau cu muncă corecțională de până la 2 ani ori cu privare de libertate de până la 3 ani [5].

Potrivit alin. (3) al art. 116 C.pen. kirghiz dacă faptele specificate la alin. (1) sau (2) atrag după sine decesul victimei sau alte urmări grave acestea se pedepsesc cu privare de libertate de la 2 la 5 ani cu privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități de până la 3 ani [5].

Codul penal al Armeniei abordează același model de incriminare a infracțiunii de provocare ilegală a avortului. Este vorba de art. 122 C. pen. armean care la alin. (1) prevede *răspunderea pentru avortul ilegal comis de către o persoană care are studii medicale corespunzătoare*, iar la alin. (2) de către o persoană care nu are asemenea studii [6, p. 169].

C.pen al R. Tadjikistan la art. 123 C.pen. instituie și el un regim juridic sancționator diferențiat pentru avortul ilegal comis de către o persoană cu studii juridice specializate [alin. (1)] și avortul ilegal comis de către o persoană fără studii legale specializate [alin. (2)] [7, p. 139].

O faptă specifică legată de provocarea ilegală a avortului este prevăzută la art. 124 C.pen. al Tadjikistanului. Fapta constă în *constrângerea unei femei la săvârșirea avortului, dacă]n consecință s-a ajuns la întreruperea efectivă a sarcinii*. Se pedepsește o asemenea faptă cu muncă corecțională de până la 2 ani sau cu privare de libertate aplicată pe același termen [7, p. 140].

În C.pen. al Bulgariei se face o diferențiere de pericol dintre fapta de *avort ilegal săvârșită cu consimțământul victimei și avortul ilegal săvârșită fără consimțământul acesteia*.

Potrivit textului incriminator specificat la art. 126 alin. (1) este incriminată *fapta persoanei care cu acordului unei femei gravide*

provoacă decesul fătului în afara unei instituții stabilite de Ministerul sănătății sau cu încălcarea regulilor stabilite de Ministerul în cauză. Se pedepsește o asemenea faptă cu închisoare pe un termen de până la 1 an. În conformitate cu alin. (2) al aceluiași articol *dacă vinovatul care nu are studii medicale superioare, provoacă decesul fătului la două sau mai multe femei* va fi pedepsit cu închisoare de până la 8 ani [8, p. 99].

Pentru faptele specificate mai sus femeia nu poate fi trasă la răspunderea penală, lucru consfințit la art. 126 alin. (4) C. pen. al Bulgariei. În conformitate cu textul de lege *femeia gravidă nu poate fi supusă răspunderii penale în cazurile arătate de alineatele anterioare, nici chiar atunci când a avut rolul de instigator sau ajutor al infracțiunii* [9, p. 99].

Avortul ilegal săvârșit fără consimțământul femeii este incriminat de art. 126 alin. (5) C.pen. al Bulgariei: *dacă decesul fătului este provocat fără consimțământul femeii gravide* se aplică pedeapsa privațiunii de libertate de la 3 la 8 ani. *Dacă în urma săvârșirii acestei fapte survine decesul persoanei* se aplică privațiune de libertate de la 5 la 12 ani [8, p. 99-100].

În C. pen. al Turciei există mai multe incriminări destinate pedepsirii avortului comis în condiții de ilegalitate:

– art. 468 alin. (1) – *persoana care provoacă un avort unei femei, fără consimțământul acesteia* se pedepsește cu închisoare pe un termen de la 7 la 12 ani. În conformitate cu alin. (2) al aceluiași articol *persoana care fără temeuri medicale provoacă un avort unei femei însărcinate la un termen mai mare de 10 săptămâni cu consimțământul acesteia* se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani. La aceeași pedeapsă se condamnă *femeia care și-a dat consimțământul pentru efectuarea avortului*. Dacă fapta prevăzută de alineatul întâi a provocat decesul persoanei, vinovatul se pedepsește cu închisoare aspră pe un termen de la 15 la 20 de ani, iar dacă fapta a provocat după sine cauzarea unei daune sănătății victimei, persoana vinovată se pedep-

sește cu închisoare pe un termen de la 8 la 12 ani. Dacă fapta prevăzută de alineatul doi a provocat moartea victimei, persoana vinovată se pedepsește cu închisoare aspră pe un termen de la 5 la 12 ani, iar dacă aceiași fapta a provocat daune sănătății victimei, vinovatul se pedepsește cu închisoare aspră pe un termen de la 3 la 8 ani.

– art. 469 – *dacă avortul femeii în perioada gravidității mai mare de 10 săptămâni este realizat cu consimțământul acesteia*, atunci ea se pedepsește cu închisoare pe un termen de la 1 an la 4 ani. Persoana care a instigat-o pe femeia însărcinată la provocarea avortului, obținând instrumentele necesare, în afară de cazurile de participare la comiterea infracțiunii prevăzută în alineatul anterior se pedepsește cu închisoare pe un termen de la 6 luni la 2 ani.

– art. 470 – *dacă persoana, care nu are dreptul de a întrerupe sarcina, provoacă un avort unei femei în termenul de gestație mai mic de 10 săptămâni cu consimțământul ei* i se aplică o pedeapsă de la 2 la 4 ani. *Dacă fapta a provocat moartea victimei sau vătămări ale sănătății*, persoana vinovată se pedepsește cu o pedeapsă prevăzută de art. 452 sau 456. În cazul săvârșirii faptelor prevăzute la alin. (1), (2), (3) sau (4) al art. 468, de către o persoană care nu are dreptul de a întrerupe sarcina, pedeapsă se mărește cu 1/3 [9, p. 99].

În C.pen. al Israelului avortul ilegal este supus incriminării la art. 313 cu denumirea marginală de *Interdicția de întreruperea a sarcinii*. Potrivit textului incriminator se sancționează cu închisoare pe un termen de până la 5 ani sau cu amendă în mărime de până la 50 de mii de lire fapta *celui care în mod conștient întrerupe sarcina unei femei gravide pe calea intervenției medicale sau prin alte mijloace* [10, p. 275].

În acord cu prevederile 314 C.pen. al Israelului medicul ginecolog nu poate fi supus răspunderii penale pentru provocarea ilegală a avortului atunci când sunt întrunite cumulativ două condiții obligatorii:

întreruperea sarcinii este realizată într-

o instituție medicală licențiată;

este realizată cu acordul prealabil al Comisiei potrivit prevederilor art. 316 C.pen. al Israelului [10, p.276].

Potrivit art. 316 C.pen. al Israelului, Comisia, după primirea acordului conștient al femeii, are dreptul de a oferi dreptul la întreruperea sarcinii, dacă constată una dintre următoarele circumstanțe:

– femeia nu a atins vârsta de la care se permite încheierea unei căsătorii sau aceasta a atins vârsta de 40 de ani;

– sarcina este consecința unor relații sexuale interzise de legea penală sau consecința incestului ori a unor relații sexuale în afara căsătoriei;

– nou-născutul se poate naște cu malformații fizice sau cu defecte mintale;

– continuarea sarcinii poate pune în pericol viața femeii sau poate cauza o anumită daună fizică sau psihică;

– (abrogat) [10, p. 277].

În conformitate cu prevederile art. 317 C.pen. al Israelului medicul nu poate fi supus răspunderii penale pentru întreruperea sarcinii unei femei, dacă există o explicație scrisă a directorului Ministerului sănătății în decurs de 5 zile după intervenție, în următoarele cazuri:

– exista necesitatea întreruperii imediate a sarcinii în scopul salvării vieții femeii sau în scopul prevenirii survenirii unei daune sănătății acesteia;

– întreruperea sarcinii a fost realizată la necesitatea acordării asistenței medicale de altă natură femeii gravide și medicului nu îi era cunoscută starea de graviditate a acesteia [10, p. 278-279].

În conformitate cu §218 (1) C.pen. al Republicii Federative Germane *cel care întrerupe sarcina* se pedepsește cu privare de libertate de până la 3 ani sau cu amendă. În baza alin. (2) al aceluiași articol, *în cazurile deosebit de grave* fapta se pedepsește cu privare de libertate pe un termen de la 6 luni până la 5 ani. Cazurile deosebit de grave au loc dacă persoana:

– acționează împotriva voinței persoanei gravide;

– în mod ușuratic pune viața femeii însărcinate în pericolul provocării morții sau provocării unei vătămări grave integrității corporale [11, p. 368].

Dacă fapta prevăzută de art. 218 (1) C.pen. este săvârșită de către femeia gravidă, atunci aceasta este supusă unei pedepse sub forma privării de libertate de până la un an sau cu amendă bănească. Potrivit alin. (4) §218a tentativa este pedepsită. Femeia însărcinată pentru tentativă de infracțiune nu este pedepsită [11, p. 368].

La §218a alin. (1) C.pen. al Republicii Federative Germane sunt prevăzute cazurile de nepedepsire a întreruperii sarcinii. Potrivit textului de lege, componența faptei prevăzute de §218 nu există dacă:

– femeia însărcinată înaintează cerința întreruperii sarcinii și a demonstrat medicului, prezentându-i certificatului potrivit §219, alin.(2), punctul 2 că minimum până la trei zile de până la intervenție a fost la consultația medicului,

– sarcina este întreruptă de către medic și

– de la momentul concepției a trecut nu mai mult de 12 săptămâni [11, p. 369].

Condițiile prevăzute de textul de lege citat mai sus poartă un caracter cumulativ și nu alternativ, astfel îndeplinirea acestora se face obligatorie, iar absența uneia atrage după sine ilegalitatea actului de întrerupere a cursului sarcinii.

În conformitate cu §219, alin.(2) C.pen. al Germaniei consultarea în baza Legii federale despre situațiile de conflict legate de starea de graviditate, trebuie să fie făcută de către organele competente care răspund de soluționarea situațiilor de conflict legate de naștere. Organul competent, după terminarea consultației urmează să elibereze o încheiere femeii gravide în legătură cu această stare în care se indică data și numele gravidei. Medicul care realizează întreruperea sarcinii nu poate figura în calitate de consultant [11, p. 374].

De asemenea, potrivit §218a alin. (1) C.pen. al Republicii Federative Germane nu este ilegală întreruperea sarcinii, săvârșită de către un medic cu acordul femeii însărcinate, în cazurile în care, luând în calcul condițiile de viață a femeii însărcinate din prezent și viitoare, întreruperea sarcinii este recomandată de investigațiile medicale, în scopul prevenirii pericolului pentru viață și pericolul pricinuirii unei daune fizice sau psihice stării de sănătate a femeii gravide și dacă acest pericol nu poate fi prevenit cu alte mijloace [11, p. 375].

O faptă infracțională specifică legislației penale germane, cu denumirea de încălcarea obligațiilor medicale la întreruperea sarcinii este prevăzută la §218c C.pen. Potrivit acestei incriminări se pedepsește cu privire de libertate de până la 1 an, dacă fapta nu cade sub incidența art. 218, cel care întrerupe sarcina: 1. *fără a oferi posibilitate femeii de ai dezvălui cauzele datorită cărora cere întreruperea sarcinii*; 2. *nu a consultat femeia însărcinată referitor la importanța, riscurile, consecințele fizice sau psihice pe care le implică intervenția*; 3. *nu s-a asigurat în baza investigațiilor medicale asupra termenului sarcinii* [11, p. 372].

La §219a C.pen. al Germaniei este prevăzută răspunderea penală pentru *agitarea în favoarea întreruperii sarcinii*. Astfel, se pedepsește cu privire de libertate de până la 2 ani *cel care în mod public, la adunări sau pe calea răspândirii foilor scrise, pentru obținerea avantajelor materiale sau într-o manieră amorală propune sau reclamează:*

– serviciile sale sau ale unei alte persoane pentru întreruperea sarcinii;

– *mijloace, obiecte sau metode cu ajutorul cărora se realizează întreruperea sarcinii, indicând asupra modului de utilizare a acestora, sau oferă avize cu un asemenea conținut* [11, p. 375].

Potrivit § 245 alin. (1) C.pen. al Norvegiei *persoana care întrerupe sarcina sau care contribuie la aceasta fără existența unor temeuri legale pentru asemenea intervenții sau*

fără permisiunea întreruperii sarcinii dată de o persoană competentă, se supune pedepsei sub forma închisorii de până la 3 ani pentru avortul criminal. În cazul săvârșirii repetate a faptei sau dacă fapta este comisă cu scopul obținerii unor profituri sau în prezența unor circumstanțe agravante, fapta se pedepsește cu închisoare de până la 6 ani. Dacă un bărbat acționează fără consimțământul femeii, se aplică pedeapsa închisorii de până la 15 ani, iar dacă femeia decedează în rezultatul acestei infracțiuni pedeapsa este închisoare de până la 21 de ani.

Prevederile sus-menționate nu se aplică în privința femeii care își întrerupe singură sarcina § 245 alin. (2) C.pen. al Norvegiei [12, p. 120].

În legislația penală a Olandei, incriminarea privitoare la avortul ilegal este încorporată în art. 296 C. pen. Potrivit art. 296 este pedepsită cu închisoare nu mai mare de 4 ani și 6 luni sau cu amendă de categoria a 4-a, persoană care supune o femeie unui tratament și cunoaște sau ar trebui să cunoască în mod întemeiat că drept rezultat al acestuia sarcina poate fi întreruptă. În alineatele care urmează sunt descrise următoarele forme agravante ale infracțiunii:

– alin. (2) fapta se pedepsește cu închisoare nu mai mare de 6 ani sau cu închisoare de categoria a 4-a dacă survine decesul persoanei;

– alin. (3) fapta se pedepsește cu închisoare nu mai mare de 12 ani sau cu amendă de categoria a 5-a dacă acțiunea a fost săvârșită fără consimțământul femeii;

– alin. (4) fapta se pedepsește cu închisoare ce nu depășește 15 ani sau cu amendă de categoria a 5-a dacă acțiunea a fost săvârșită fără consimțământul femeii și a survenit decesul acesteia [13, p. 121].

În conformitate cu art. 296 alin. (5), acțiunea descrisă la alin. (1) nu se pedepsește dacă tratamentul a fost efectuat de către medic în spital sau în clinică în conformitate cu Legea despre întreruperea sarcinii [13, p. 121-122].

C. pen al României incriminează infracțiunea de întrerupere a cursului sarcinii la art. 201. Potrivit alin. (1) fapta constă în întreruperea cursului sarcinii săvârșită în vremea din următoarele împrejurări: 1) în afara instituțiilor medicale sau a cabinetelor medicale autorizate în acest scop; 2) de către o persoană care nu are calitatea de medic de specialitate obstetrică-ginecologie și drept de liberă practică medicală în această specialitate; 3) dacă vârsta sarcinii a depășit 14 săptămâni. Fapta se pedepsește cu închisoare de la 6 luni și 3 ani sau cu amendă și interzicerea unor drepturi [14].

La alin. (2) al art. 201 C.pen. al României este pedepsită mai grav fapta de întrerupere a cursului sarcinii, săvârșită în orice condiții, fără consimțământul femeii însărcinate, care se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. Dacă prin faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) s-a cauzat femeii însărcinate o vătămare corporală, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă fapta a avut ca urmare moartea femeii însărcinate, pedeapsa este închisoarea de la 6 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi (art. 201 alin. (3) C. pen. al României).

Nu constituie infracțiune întreruperea cursului sarcinii în scop terapeutic efectuat de un medic de specialitate obstetrică-ginecologie, până la vârsta de douăzeci și patru de săptămâni, sau întreruperea ulterioară a cursului sarcinii, în scop terapeutic, în interesul mamei sau a fătului (art. 201 alin. (3) C.pen. al României) [15].

În C.pen. al Republicii San-Marino răspunderea penală pentru infracțiunea supusă investigării este stipulată la art. 153, cu denumirea marginală de „Avort”. În conformitate cu alin. (1) al textului de lege femeia însărcinată care încearcă să-și provoace un avort artificial, precum și orice persoană, care îi oferă ajutor în acest sens, se pedepsește cu închisoare de categoria a 2-a. Din interpretarea gramaticală și logică a textului

incriminator se poate desprinde cu ușurință ideea că componența dată de infracțiune este formal-redusă, fapta consumându-se din momentul începerii activității infracționale, nefiind obligatoriu ca sarcina să fie efectiv întreruptă. În corespundere cu art. 153 alin. (2) C.pen. al R. San-Marino, se pedepsește cu aceeași pedeapsă *persoana care încearcă să provoace un avort femeii cu vârsta mai mare de 21 de ani cu consimțământul și cu acordul conștient al acesteia* [16, p. 121].

În conformitate cu alin. (3) al aceluiași articol, față de săvârșirea faptelor sus-menționate se aplică pedeapsa închisorii de categoria a treia:

- dacă fapta este comisă fără consimțământul femeii;
- dacă vinovatul se îndeletnicește cu o practică ilegală sau dacă acționează în scop de profit;
- dacă în urma realizării avortului femeia însărcinată decedează sau ei i se cauzează decesul sau o daună serioasă sănătății sau integrității corporale (art. 153 alin. (3) C.pen. al R. San-Marino).

În sfârșit potrivit art. 153 alin. (4) se aplică închisoare de categoria a III-a împreună cu privarea drepturilor de categoria a IV-a dacă vinovatul practică activitatea de medicină [16, p. 122].

În legislația penală a R. San-Marino în afară de avortul tip și avortul agravat mai este prevăzut, în cadrul unei norme speciale și avortul atenuat, cu denumirea marginală de *avort din motive onorabile*.

Potrivit art. 154 C.pen. *femeia care din motive onorabile săvârșește un avort sau își dă acordul la avort se pedepsește cu închisoare de categoria a I-a. Orice persoană care ajută în mod premeditat la săvârșirea acestei infracțiuni cu scopul de a se îmbogăți se pedepsește cu închisoare de categoria a II-a. Dacă coparticipantul practică medicina, în privința lui se aplică și privarea drepturilor corespunzătoare de categoria a IV-a* [16, p. 122].

În C.pen. al Lituaniei se face o deosebire graduală dintre avortul ilegal săvârșit de

către o persoană care are dreptul de a efectua intervenții de întrerupere a sarcinii și persoane care nu au un asemenea drept. Potrivit, art. 124 alin. (1) C.pen. al Lituaniei, constituie infracțiune *fapta medicului care având dreptul de a realiza operații de avort, săvârșește o operație de avort la rugămintea pacientei în cazul contraindicației sau în afara instituțiilor medicale*. Se pedepsește o asemenea faptă cu lucrări publice sau cu interzicerea dreptului de a realiza o anumită muncă sau de a practica o anumită activitate, fie cu limitarea libertății sau cu privarea de libertate de până la 2 ani [17, p. 250-251].

La alin. (2) al aceluiași articol, este pedepsită fapta *specialistului din domeniul sănătății, care nu are dreptul de a realiza operații de avort, însă care efectuează asemenea operații la rugămintea pacientei în instituții medicale*. Această faptă se sancționează cu lucrări publice sau cu interzicerea dreptului de a realiza o anumită muncă sau de a practica o anumită activitate, fie cu limitarea libertății sau cu privarea de libertate de până la 3 ani [17, p. 250-251].

Cel mai aspru este pedepsită *fapta persoanei care nu are dreptul de a efectua operații de avort, întrerupe sarcina la rugămintea femeii*. Pentru comiterea faptei se aplică pedeapsa arestului sau privarea de libertate de până la 4 ani [17, p. 151].

La art. 143 C.pen. al Lituaniei este sancționată fapta de constrângere la provocarea avortului. Astfel, constituie infracțiune fapta celui care *aplicând constrângerea fizică sau psihică constrânge o femeie la provocarea ilegală a avortului*. Fapta se pedepsește cu muncă în folosul comunității sau cu limitarea libertății, fie cu arest sau cu privarea de libertate de până la 2 ani [17, p. 151].

În C.pen. al Japoniei în vederea prevenirii întreruperilor ilegale ale sarcinii au fost stipulate mai multe norme incriminatorii referitoare la prevenirea avorturilor. În conformitate cu art. 212 este sancționată fapta de întrerupere a sarcinii de către femeia însărcinată. Fapta *însărcinatei, care își întrerupe*

sarcina pe calea administrării medicamentelor sau printr-un alt mijloc, se pedepsește cu privare de libertate și muncă silnică fizică pe un termen de până la 1 an [18, p. 151].

La art. 213 C.pen. al Japoniei este sancționată fapta de avort cu consimțământul femeii însărcinate. Astfel, *cel ce provoacă un avort la dorința sau cu consimțământul femeii însărcinate*, se pedepsește cu privare de libertate și muncă silnică fizică pe un termen de până la 2 ani. *Dacă drept rezultat a survenit decesul sau vătămarea integrității corporale a victimei*, pedeapsa o constituie privare de libertate și muncă silnică fizică de până la 5 ani [18, p. 250-151].

O altă fapta de același gen este sancționată la art. 214 C. pen. al Japoniei și anume, provocarea avortului de către o persoană practică o activitate profesională specială. Astfel, *medicul, asistenta medicală, farmacistul sau o altă persoană ce comercializează medicamente, care realizează un avort cu sau fără consimțământul femeii* se pedepsesc cu privare de libertate însoțită de muncă silnică fizică pe un termen de la 3 la 5 ani. *Dacă drept rezultat a survenit moartea acestei femei sau dacă i-a fost cauzată o vătămare a integrității corporale*, fapta se pedepsește cu privațiune de libertate însoțită de muncă silnică fizică de la 6 luni la 7 ani.

În conformitate cu art. 152 §1, *cel care cu acordul femeii îi întrerupe sarcina cu încălcarea dispozițiilor legale*, se pedepsește cu privare de libertate de până la 3 ani. Potrivit §2 al aceluiași articol aceiași pedeapsă se aplică și persoanei care *acordă ajutor femeii însărcinate pentru întreruperea sarcinii cu încălcarea prevederilor legale sau care o instigă la asta*. O normă incriminatoare specifică legislației penale poloneze este consacrată la § 3 al articolului sus-menționat și anume, *cel care săvârșește fapta prevăzută la § 1 sau 2, când fătul a atins capacitatea de a duce o viață în afara organismului femeii* se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 8 ani [19, p. 126].

În acord cu art. 153 §1 C. pen. polonez, *cel care aplică violență în privința unei femei*

însărcinate sau printr-un alt mijloc și fără consimțământul ei îi întrerupe sarcina sau care prin violență sau amenințare ori pe cale înșelăciunii o aduce pe femeie la întreruperea sarcinii, se pedepsește cu privare de libertate pe un termen de la 6 luni la 8 ani. Cel care săvârșește fapta prevăzută la §1, când fătul *capacitatea de a duce o viață în afara organismului femeii* se pedepsește cu închisoare de la 1 la 10 ani.

La art. 154 §1 C. pen. al Poloniei sunt prevăzute formele agravante ale infracțiunii. Astfel, dacă urmarea faptei prevăzute la art. 152 §1 sau 2 o constituie moartea femeii însărcinate, vinovatul se pedepsește cu privare de libertate de la 1 la 10 ani. În acord cu §2 al aceluiași articol dacă *drept urmare a săvârșirii faptelor prevăzute la art. 152 §3 sau la art. 153 survine moartea femeii*, vinovatul se pedepsește cu privare de libertate de la 2 la 12 ani [19, p. 126].

În C.pen. al Argentinei incriminarea privitoare la avortul ilegal este dislocată la art. 85. Potrivit textului incriminator cel care săvârșește un avort se pedepsește:

– privare de libertate de la 3 la 5 dacă a acționat fără consimțământul femeii. Termenul pedepsei poate fi sporit până la 15 ani, dacă fapta a provocat decesul femeii;

– privare de libertate de la 1 an la 4 ani, dacă făptuitorul a acționat cu acordul femeii. Maximum pedepsei se va spori până la 6 ani, dacă făptuitorul a acționat fără acordul femeii [20, p. 86].

Potrivit art. 86 alin. (1) C.pen. al Elveției este supusă pedepsei prevăzute de articolul anterior și privării de drepturi pe un termen dublu față de cel instituit prin pedeapsa de bază *chirurgul, medicul, asistentul medical și farmacistul care abuzează de cunoștințele din domeniu sau de experiență în scopul realizării unui avort sau acordării de ajutor în scopul provocării lui*.

În acord cu alin. (2) al art. 86 alin. (2) C.pen. al Argentinei nu este pedepsit medicul specializat care comite un avort cu acordul femeii în următoarele condiții:

– dacă avortul a fost efectuat cu scopul înlăturării unui pericol pentru viața și sănătatea femeii, care nu putea fi înlăturat într-un alt mod;

– dacă graviditatea este rezultatul violului sau a atentării la inviolabilitatea sexuală a unei femei iresponsabile sau cu retard mintal. În acest ultim caz este nevoie și de acordul scris al persoanei este obligatoriu consimțământul scris al reprezentantului legal [20, p. 87].

La art. 87 C.pen. al Argentinei este incriminat avortul imprudent. Potrivit textului de lege se pedepsește cu privare de libertate pe un termen de la 6 luni la 2 ani, cel care, *nevând intenția de a produce un avort cu utilizarea forței la provocat la o pacientă cu semne vădite de sarcină sau căruia î-i era cunoscută această împrejurare.*

În conformitate cu legislația penală a Argentinei se pedepsește cu închisoare de la 1 an la 4 ani, *femeia care singură și-a provocat un avort sau care a dat consimțământul unei alte persoane de a-i provoca avortul* (art. 88 C. pen. al Argentinei) [20, p. 87].

Concluzii. În lumina celor prezentate putem concluziona că avortul este incriminat în majoritatea legislațiilor studiate *supra*, cu diferențieri în ceea ce vizează sfera de incriminare, modalitățile normative în care se prezintă fapta și regimul sancționator aplicabil.

Referitor la sfera de incriminare, în funcție de consimțământul femeii la efectuarea manoperele abortive, studiul comparat ne oferă posibilitatea de a distinge două categorii de legislații penale:

legislații penale în care se incriminează ca infracțiune distinctă doar avortul ilegal săvârșit cu acordul femeii însărcinate. Din clasa acestor legislații penale fac parte, în principal, legislațiile penale din fostul spațiu ex-sovietic în care întreruperea sarcinii fără acordul victimei este încadrată din punct de vedere juridic ca vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății. Din această primă categorie fac parte: Federația Rusă, Beloru-

sia, Tadjichistan, Kazahstan, R. Kirghiză, Tadjukistan, Georgia etc.

legislații penale în care deopotrivă, este sancționat atât avortul săvârșit cu consimțământul victimei, cât și avortul săvârșit fără consimțământul acesteia, ultimul înfățișându-se fie ca componentă tip, fie ca componentă cu circumstanță agravantă. Din rândul acestor state fac parte: Argentina, Polonez, Japonia, Lituania, San-Marino, Germaniei, Bulgariei, România etc.

În același stoc de idei, în funcție de gradul de pedepsire a manoperele abortive săvârșite de către înseși femeia însărcinată, legislațiile penale pot fi clasificate în două categorii:

– legislații penale în care femeia care își provoacă întreruperea sarcinii este supusă răspunderii penale: Elveția, Japonia, San-Marino, Israel, Republica Federativă Germană, Turcia etc.;

– legislații penale în care femeia care își provoacă întreruperea sarcinii nu este supusă răspunderii penale: Norvegia, Polonia, Lituania, România, Bulgaria, Georgia, Kirghizia, Kazahstan, Tadjikistan, Federația Rusă etc.

Bibliografie

1. Уголовный кодекс Республики Азербайджан. Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2001, 473 p.
2. Уголовный кодекс Республики Казахстан, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2001, 462 p.
3. Юридическая Россия, <http://law.edu.ru/norm/norm.asp?norm>. (vizitat 14.08.2017).
4. Уголовный кодекс Республики Беларусь. Санкт-Петербург: Изд. Юридический центр, 2001, 420 p.
5. Угроза убийством содерж, http://online.adviser.kg/Document/?link_id=1000871472 (vizitat 14.08.2017)
6. Уголовный кодекс Республики Армении, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2002, 446 p.

7. Уголовный кодекс Республики Таджикистан, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2002, 410 р.
8. Уголовный кодекс Республики Болгарии, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2002, 298 р.
9. Уголовный кодекс Турции. Санкт-Петербург: Изд. Юридический центр, 2003, 372 р.
10. Закон об уголовном праве Израеля, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2005, 375 р.
11. Уголовный кодекс Германии, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2002, 524 р.
12. Уголовный кодекс Норвегии, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2003, 375 р.
13. Уголовный кодекс Голландии, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2001, 509 р.
14. Codul Penal actualizat 2015 al României <http://www.euroavocatura.ro/print2.php?print2=lege&idItem=1178> (vizitat 14.08.2017)
15. Noul Codul Penal actualizat <http://www.euroavocatura.ro/print2.php?print2=lege&idItem=1178> (vizitat 14.08.2017)
16. Уголовный кодекс Республики Сан-Марино, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2001, 251 р.
17. Уголовный кодекс Литовской республики, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2002, 468 р.
18. Уголовный кодекс Японии, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2002, 226 р.
19. Уголовный Республики Польша, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2001, 234 р.
20. Уголовный кодекс Аргентины, Изд. Юридический центр, Санкт-Петербург, 2003, 234 р.

Despre autori

Radion COJOCARU,
*doctor în drept, conferențiar universitar,
șef al Catedrei științe penale
a Academiei „Ștefan cel Mare”
a MAI al Republicii Moldova
e-mail: radioncojocaruu@gmail.com
tel.: 069089176*

Alexandru CICALA,
*doctorand, lector universitar al Catedrei
„Activitate specială de investigații
și securitate informațională”
a Academiei „Ștefan cel Mare”
a MAI al Republicii Moldova
e-mail: alexandru_cicala@mail.ru
tel.: 078307773*

About authors

Radion COJOCARU,
*PhD, associate professor, chief of the
Department “Criminal Sciences” of the
Academy “Stefan cel Mare” of MIA
of the Republic of Moldova
e-mail: radioncojocaruu@gmail.com
tel.: 069089176*

Alexandru CICALA,
*PhD student, university lecturer
of the Department „Special investigative
activity and information security”
Academy „Stefan cel Mare” of MIA
the Republic of Moldova
e-mail: alexandru_cicala@mail.ru
tel.: 078307773*